

Forfatter: Brandes, Edvard

Titel: Udrag fra Holberg og hans Scene

Citation: Brandes, Edvard: "Holberg og hans Scene", i Brandes, Edvard: *Holberg og hans Scene*, Gyldendal, 1898, s. 258. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandesed_03-shoot-idm140324073914288/facsimile.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Holberg og hans Scene

gik det: Olaf Poulsen besad netop det Henrik-ansigt, efter hvilket Phister havde søgt, og den Unge syntes skabt i den Gamles Billede.

Emil Poulsen skabte en Erasmus Montanus, hvortil man ikke i lang Tid havde set Magen. Kr. Mantzius, den sidste paa Bjærgen, havde sin fyldige Person og sin buldrende Stemme altfor meget imod sig paa sine ældre Dage. Og der var intet Særpræg over hans Pedant. Poulsen derimod bestræbte sig af yderste Ævne for at omforme sig til en ham fremmed Individualitet, der kunde svare til den moderne Opfattelse af Rollen. Han havde bortmaskeret sine smukke Ansigtstræk, viste sig spidsnæset, indfalden, nærsynet, grimasserende, og han havde sære Fagter med Arme og Hænder som et Menneske, der altid roder i Bøger og sværter hvidt Papir. Han sagde hver Replik med den fineste Forstaaelse: han kendte ud og ind Stykkets Idé og Figurens Betydning. Derfor var han stor i Erasmus' Trods overfor de gamle Forældre og skarp som en Ragekniv mod den sølle Degn. Der var en saadan aandelig Kultur over den hele Fremstilling, at Poulsen straks blev Bærer for en Hjærns Kunst i Mod-sætning baade til den Lyrik og Vaudevillegratie, som Vilhelm Wiché og Hultmann repræsenterede, og til den gemytlige eller naive Komik, hvortil selv Phister, for at imødekomme Publikums Smag,

maatte omskabe sit malitjose Vid. Emil Poulsen vandt saaledes øjeblikkeligt sit eget Felt.

Ikke saaledes Olaf Poulsen. Hans Jacob duede, kunstnerisk set, ingenting. Begavelsen var atvivlsom, men selve Figuren blev ikke forstaaelig eller betydelig under hans balletnæssige Lader. Denne Jacob havde aldrig traadt med veritable Trasko i god dansk Gødning og var langt naivere end Holbergs fiffige Knøs, hvis usædvanlige Ævner Erasmus Montanus selv anerkender. Der var gaaet Vaudeville i ham -- hvis man tør bruge et saadant Udtryk, og som sagt, Olaf Poulsen gjorde intet Forsøg paa selv at tale igennem Masken.

Han har heller ikke senere retstillet Figuren. Man bør ikke tro, at han ikke ser Manglerne ved denne Fremstilling, som han har gentaget i Embeds Medfør henved tredive Gange. Olaf Poulsen maa vide god Besked med, hvad der duer af hans Produktion. Han skal være en yderst streng Bedømmer af Skuespilkunst og af sin egen med. Folk, der har drøftet begge Dele med ham paa-staar, at Poulsen tager ligesaa skønsomt imod Andres Kritik som han selv udøver Kritik. Han véd derfor præcist, hvad han har nyskabt, hvor hans frodige Talent har virket og hvor han ikke er kommet udenfor det Sædvanemæssige. Ikke for intet spiller han til sit Kunstnerjubilæum Harlequin i *De Usynlige*, et Kunstværk af høj Rang, sammen med denne Jacob, der nu kun